

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Ev. broj: PRS 05-01/22-16

Ur. broj: 12-22-02

Zagreb, 24. listopada 2022.

Optika „Marko“ Vinkovci
optika.marko@gmail.com

Predmet: Pritužba na sadržaj facebook stranice Optika Marko Vinkovci

– preporuka, *daje se*

Poštovani/a,

Dana 20. rujna 2022. zaprimili smo pritužbu osobe ženskog spola na video uradak objavljen na facebook stranici „Optika Marko #vinkovackaoptika“.

Video je bio objavljen na poveznici s koje je u međuvremenu uklonjen (<https://www.facebook.com/OptikaMarkoVk/videos/5708480625879363>), međutim pritužiteljica nam je dostavila poveznicu na snimku videa (<https://we.tl/t-rhHdZ2EPo7>).

Pravobraniteljica je izvršila uvid u snimku videa te je utvrdila da se radi o snimci korisničkog sučelja koje prikazuje objavu na navedenoj facebook stranici Optike Marko u Vinkovcima. U videu u trajanju od 0:52 min. prikazana je snimka dva muškarca, od kojih jedan od njih priča vic „o Muji, Sulji i njegovoj supruzi“.

Transkript vica:

„Ja sam čuo jednu istinitu priču. Došao je Suljo sa suprugom i sa svojim dobrim prijateljem Mujom. Njegova supruga je birala naočale, hodala je tamo-amo, nijedne joj se nisu svidjele i našla je konačno dvoje, neke jeftine, neke skupe. I ne može se ona odlučiti koje da uzme i njemu izvuče živce i on ju prebije na mrtvo ime. I sada, došla policija, napravila uviđaj, tu je bio naravno vlasnik, koji se sakrio dole tako da ne bi svjedočio i jedini svjedok je bio Mujo, prijatelj. I kaže sudija: -'Vi ste bili tu kad je on tukao svoju suprugu'. Kaže Mujo: -'Jesam'. -'I zašto ništa niste poduzeli?' -'Nije bilo potrebe, vidio sam da se on dobro i sam snalazi'.“

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sukladno čl.19.st.2.al.1. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 138/12 i 69/17, dalje u tekstu: Zakon), zaprima prijave svih fizičkih i pravnih osoba vezane uz diskriminaciju u području ravnopravnosti spolova te, sukladno članku 22. st.2. Zakona, razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili grupama pojedinaca.

Iz dostavljenog materijala vidljivo je da se sporni video dotiče tematike rodno utemeljenog nasilja na „politički nekorektan“ način, kroz crnohumorni pristup u formi vica. S obzirom na

takvu karakteristiku videa, gdje je primarno riječ o sadržaju kojim se pokušava zabaviti i nasmijati korisnike društvene mreže kroz oblik tradicionalnog humora (vicevi o „Muji i Fati“), Pravobraniteljica u takvim slučajevima u pravilu ne razmatra prisutnost diskriminacije u smislu kršenja odredbi Zakona o ravnopravnosti spolova niti ne postupa po pritužbama na takve sadržaje, uzimajući u obzir demokratski ustavni poredak Republike Hrvatske i zajamčenu slobodu izražavanja.

Međutim, pored toga što je ravnopravnost spolova jedna od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, Pravobraniteljica je pri razmatranju ovog slučaja također u obzir uzela sljedeće okolnosti:

- 1) navedena facebook stranica ima otvoreni pristup bez ograničenja; njezini sadržaji javno su dostupni svim korisnicima Interneta, neovisno o tome jesu li ujedno korisnici društvene mreže Facebook ili nisu, te na taj način poprimaju obilježja lako dostupnog medijskog sadržaja;
- 2) video je korišten na facebook stranici Optike „Marko“ i označava svojevrsnu promociju te pravne osobe korisnicima društvene mreže (radnja priče iz vica odvija se u optici).

S obzirom na navedeno, premda se radi o humorističnom formatu predmetnog sadržaja, iz perspektive ravnopravnosti spolova i jednog od najvećih problemskih područja tog segmenta ljudskih prava – rodno utemeljenog nasilja – ne može se u potpunosti zanemariti potencijalno negativan učinak na konzumente/ice takvog sadržaja, pogotovo uzimajući u obzir da su potencijalne konzumentice tog sadržaja među ostalima i žene koje su bile (ili još uvijek jesu) žrtve rodno utemeljenog nasilja.

U tom smislu potrebno je naglasiti da su pričanje viceva u privatnom okruženju s jedne strane, i javno izgovorena riječ u funkciji promidžbe određene pravne osobe ili konkretne usluge koju ta pravna osoba nudi s druge strane, dvije potpuno različite razine izražavanja koje nemaju ni približno jednak učinak u širem društvenom kontekstu te ih je kao takve nužno sagledati iz različitih pozicija.

Ukoliko se radi o javno izgovorenoj riječi o kojoj postoji pisani i lako dostupan trag na Internetu, prave osobe moraju biti svjesne reperkusija koje bi navedeni način oglašavanja i promocije mogao povlačiti za sobom, što se u ovom slučaju konkretno tiče samog ekstremno crno-humornog sadržaja navedenog vica čiji se humoristični vrhunac radnje tiče upravo fizičkog oblika nasilja prema ženama. Premda humor primarno polazište ima u fikciji te se u pravilu bazira na iskrivljavanju, karikiranju ili namjernom prenaglašavanju realiteta i situacija iz stvarnog života, u navedenom okolnostima ne smije se zanemariti da se kroz humor na neizravan način može pridonijeti relativizaciji određenih negativnih društvenih fenomena, što se u ovom slučaju tiče rodno utemeljenog nasilja.

Uzimajući u obzir međunarodnopravne standarde, inkorporirane i u nacionalno zakonodavstvo, kojima se problematika rodno utemeljenog nasilja označava kao jedan od najvećih problema u ovom području ljudskih prava, čijem suzbijanju i prevenciji države članice Europske unije, Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe moraju pridati dužnu pažnju kako bi osigurale izbjegavanje bilo kojeg oblika afirmacije stavova koji idu u prilog opravdavanju ili relativizaciji rodno utemeljenog nasilja, dajemo Vam p r e p o r u k u da pri korištenju svojih platformi na društvenim mrežama uzimate u obzir moć utjecaja javno dostupnih sadržaja na njihove

korisnike/ce te da pri promidžbi svojih usluga u svojim javnim istupima ubuduće koristite promotivne sadržaje koji ne uključuju rizik negativnog učinka u smislu relativizacije rodno utemeljenog nasilja.

S obzirom na sve utvrđene okolnosti slučaja i činjenice da je predmetni video uklonjen s Vaše facebook stranice, niste nam u obvezi povratno dostaviti očitovanje o Vašem postupanju u skladu s preporukom, međutim očekujemo da navedeno ubuduće uzimate u obzir.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- naslov
- arhiva

Na znanje:

- pritužiteljici (e-mailom)

Preobraženska 4/I
10 000 Zagreb
Hrvatska

tel: ++385 (0)1 48 48 100
++385 (0)1 48 28 033

fax: ++385 (0)1 48 44 600
e-mail: ravnopravnost@prs.hr
<http://www.prs.hr>

